

# Informator o warszawskich ciałach dialogu społecznego

Anna Czyżewska, Justyna Dubanik

Informator o warszawskich ciałach dialogu społecznego

Anna Czyżewska, Justyna Dubanik

Opracowanie graficzne:

Marianna Wybieralska

Korekta i redakcja:

Katarzyna Kułakowska

Publikacja powstała w ramach projektu „Stołeczne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych” współfinansowanego ze środków m.st. Warszawy.

Wydawca: Federacja Mazowia

# Spis treści

Wprowadzenie **5**

**Ramy dialogu społecznego 6**

Idea i historia dialogu społecznego **7**

Wartości dialogu społecznego **9**

Struktura dialogu m.st. Warszawy **11**

Warszawska Rada Działalności Pożytku Publicznego (WRDPP) **13**

Komisje dialogu społecznego **15**

Forum Komisji Dialogu Społecznego (FKDS) **23**

Pełnomocnik Prezydenta m.st. Warszawy ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi **24**

**Komisje w działaniu. Przykłady realizacji zadań 26**

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa



SYSTEM BEZPŁATNEGO WSPARCIA DLA NGO



# Wprowadzenie

Dialog społeczny prowadzony między organizacjami pozarządowymi a Urzędem m.st. Warszawy ma już pewną tradycję. Dialog ten to ważne, zakorzenione w demokracji narzędzie wykorzystywane do tworzenia polityki społecznej i gospodarczej miasta. Warszawski dialog społeczny to najbardziej rozbudowany system tego typu w Polsce. Zainicjowany jeszcze w latach 90-tych ewoluował i ciągle ewoluuje – poddawany jest nieustannej refleksji, ciągłej ocenie i żywej dyskusji. Ciała dialogu społecznego są bowiem dla organizacji jedną z możliwości na włączenie się w realny proces komunikacji z miastem i szansą wpływu na kształt polityk miejskich.

Niniejsza publikacja ma na celu przybliżyć czytelnikom i czytelnikom warszawską strukturę dialogu społecznego. Pierwsza część informatora poświęcona jest przedstawieniu poszczególnych ciał dialogu, ich funkcji, zadań i sposobów funkcjonowania. Druga część dotyczy praktycznego wymiaru ich działań – tego, w jaki sposób wybrane komisje dialogu społecznego realizują swoje przedsięwzięcia oraz, jak organizują swoją pracę. Jest to katalog dobrych praktyk, który zdaje sprawę z różnorodności definiowania zadań w ramach ciał dialogu i różności używanych do ich realizacji narzędzi. Mamy nadzieję, że nasz informator stanie się inspiracją dla warszawskich komisji i wskaże im nowe kierunki działania. Życzymy dobrej lektury,  
Autorki

# Ramy dialogu społecznego

## Idea i historia dialogu społecznego

Organizacje społeczne od przysłowiowego „zawsze” wpływały na życie mieszkańców Warszawy. Począwszy od średniowiecznych działań związanych z opieką nad najuboższymi, przez prowadzenie w kolejnych wiekach szkół, szpitali i przytułków dla dzieci, po zajmowanie się w Międzywojniu kwestiami kultury, sportu czy mieszkalnictwa. Skala ich aktywności – czy to w XIX wieku czy w dwudziestoleciu międzywojennym – była imponująca. Założone w 1814 roku z inicjatywy Stanisława Staszica i Juliana Ursyna Niemcewicza Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności udzielało „pomocy nawet 100 000 osób rocznie w mieście liczącym kilkaset tysięcy”.<sup>1</sup>

Przez ostatnich 200 lat działalność tych organizacji była w różny sposób regulowana uwarunkowaniami prawnymi i stopniem udzielania wsparcia ze strony zarówno władz państwowych, jak i lokalnych.

Ramy, w których obecnie warszawskie organizacje działają i podejmują współpracę z władzami miasta, mają charakter zarówno ustawowy (Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 roku), jak i regulowany lokalnie (między innymi poprzez takie dokumenty jak: Strategia Rozwoju Miasta do roku 2020 czy też Program Rozwoju Współpracy m.st. Warszawy i organizacji pozarządowych do roku 2020).

Z punktu widzenia ustalania zasad współpracy między organizacjami a samorządem, istotne jest inicjowanie dialogu, który umożliwia wspólne poszukiwanie możliwych rozwiązań dla zdiagnozowanych potrzeb społecznych. W Warszawie efektem wytyczania tak rozumianych przestrzeni spotkania są obecnie działające ciała dialogu.

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20030960873/U/D20030873Lj.pdf>

[https://www.um.warszawa.pl/sites/default/files/Strategia\\_Rozwoju\\_m.st.\\_Warszawy\\_do\\_2020\\_r..pdf](https://www.um.warszawa.pl/sites/default/files/Strategia_Rozwoju_m.st._Warszawy_do_2020_r..pdf)

[http://www.ngo.um.warszawa.pl/sites/ngo2.um.warszawa.pl/files/zalaczniki/aktualnosci/program\\_rozwoju\\_wspolpracy.pdf](http://www.ngo.um.warszawa.pl/sites/ngo2.um.warszawa.pl/files/zalaczniki/aktualnosci/program_rozwoju_wspolpracy.pdf)

<sup>1</sup> Elżbieta Mazur, *Dobroczynność w Warszawie XIX wieku*, Warszawa 1999, s. 26–34.

# Kalendarium

**1995** | uchwalenie jednego z pierwszych zapisów prawa lokalnego dotyczącego współpracy

**1997** | próby wypracowania zadaniowego modelu współpracy

**1997–2003** | czas udoskonalania współpracy (powstaje m.in. Ośrodek Konsultacji i Dialogu Społecznego i Rada Stowarzyszeń m.st. Warszawy)

**2003** | Sejm uchwała ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873), w której uregulowano stosunek organizacje pozarządowe vs administracja publiczna (w tym także konkursy dotacyjne) oraz narzucono gminom obowiązek uchwalania rocznych programów współpracy

**2004** | Rada m.st. Warszawy uchwała pierwszy roczny program współpracy

**2004** | utworzenie ciał „branżowych”, których zadaniem jest prowadzenie dialogu społecznego z jednostkami urzędu miasta odpowiedzialnymi za poszczególne branże

**2005** | powołanie pierwszego Pełnomocnika Prezydenta m.st. Warszawy ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi – Tomasz Tracza

**2005** | powstaje Forum Dialogu Społecznego (FDS) umożliwiające wymianę doświadczeń między przedstawicielami komisji

**2008** | powstają pierwsze komisje przy biurach, gdzie nie są ogłaszane konkursy

**2009** | powstają pierwsze komisje dzielnicowe

**2010** | na mocy znowelizowanej ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.) powołano Warszawską Radę Działalności Pożytku Publicznego (WRDPP)

**2016–2017** | przeprowadzenie ewaluacji działalności ciał dialogu, zaproponowanie zmian w dotychczasowej formule

**2018** | wdrażanie rocznego programu współpracy poszerzonego o nowe rozwiązania

## Wartości dialogu społecznego

Podstawą warszawskiego modelu dialogu społecznego jest współpraca między organizacjami pozarządowymi a administracją samorządową. Zakładanym efektem tej współpracy jest osiągnięcie ładu społecznego między innymi poprzez wypracowywanie rozwiązań w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy społeczne.

Jakość dialogu społecznego zależy od wielu czynników, wśród których jednymi z najważniejszych są wartości na jakich opiera się ta współpraca. Wartości te wielokrotnie poddawane były refleksji podczas konsultacji dotyczących zmian w strukturze ciał dialogu<sup>2</sup>. Przedmiotem dyskusji były: **partnerstwo, otwartość, odpowiedzialność za otoczenie społeczne, transparentność i budowanie kultury dialogu.**

**PARTNERSTWO** wyraża się w uznaniu przez Partnerów wzajemnej roli i znaczenia w dialogu. Aby zapewnić realne uczestnictwo w procesie i jego efektach, ważne jest, by obie strony mogły wpływać na kształt wypracowanych rozwiązań. Podstawą takiego myślenia o partnerstwie jest budowanie wzajemnego zaufania między stronami dialogu.

**OTWARTOŚĆ** to chęć do poszerzenia grona uczestników i uczestniczek dialogu. Działając na rzecz otwartości dialogu, warto zadbać o to, by włączanie się w ciała dialogu było proste, oparte na jasnych i klarownych zasadach. Włączając w ciała dialogu zarówno kolejne organizacje, jak i innych partnerów (np. jednostki organizacyjne takie, jak: ośrodki sportu i rekreacji, ośrodki pomocy społecznej, zarządcy zasobem lokalowym m.st. Warszawy, zakłady opieki zdrowotnej m.st. Warszawy czy samorządowe instytucje kultury m.st. Warszawy),

<sup>2</sup> Mowa tu o projekcie „Miasto w dialogu z trzecim sektorem” realizowanym przez Fundację Pole Dialogu we współpracy z Fundacją Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” na zlecenie m.st. Warszawy. Efektem procesu jest opracowanie rekomendacji dotyczących zmian w strukturze ciał dialogu w formie dokumentu: *Miasto w dialogu z 3 sektorami. Rekomendacje*, Fundacja Pole Dialogu, Warszawa 2017 <http://poledialogu.org.pl/wp-content/uploads/2017/05/Miasto-w-dialogu--raport-rekomendacje.pdf> (dostęp z dnia: 25.10.2017).

należy zwrócić uwagę na sposób ich wdrażania w dialog – od tego, jak precyzyjnie określimy zasady i cele pracy, zależy jakość naszej współpracy.

**ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA OTOCZENIE SPOŁECZNE** to dbałość organizacji o faktyczne reprezentowanie w ciałach dialogu potrzeb mieszkanek i mieszkańców miasta. Podstawą odpowiedzialności jest wzajemna komunikacja między organizacjami a społecznością, którą organizacje mają reprezentować: aby organizacje mogły projektować działania odpowiadające potrzebom danej grupy, powinny w dialogu z daną grupą przeprowadzić diagnozę jej potrzeb; aby grupa mogła zweryfikować działania organizacji pod kątem faktycznego reprezentowania jej interesów, organizacje powinny zadbać o informowanie grupy o podejmowanych przez ciała dialogu działaniach.

**TRANSPARENTNOŚĆ** to przejrzystość działań, którą zapewnia rzetelne sprawozdawanie się z nich. Ważnym aspektem tej wartości jest umiejętność jasnego i klarownego informowania o planowanych i zrealizowanych przedsięwzięciach – zarówno na poziomie danej organizacji pozarządowej, jak i danego ciała dialogu.

**BUDOWANIE KULTURY DIALOGU** to wartość, która opisuje proces dążenia do tworzenia sprawnie funkcjonującej struktury dialogu. Realizacja tej wartości wymaga zarówno znajomości zasad funkcjonowania systemu dialogu, jak i rozwoju praktycznych umiejętności jego prowadzenia<sup>3</sup>.

<sup>3</sup> Zob. Tamże, s. 10.

## Struktura dialogu m.st. Warszawy

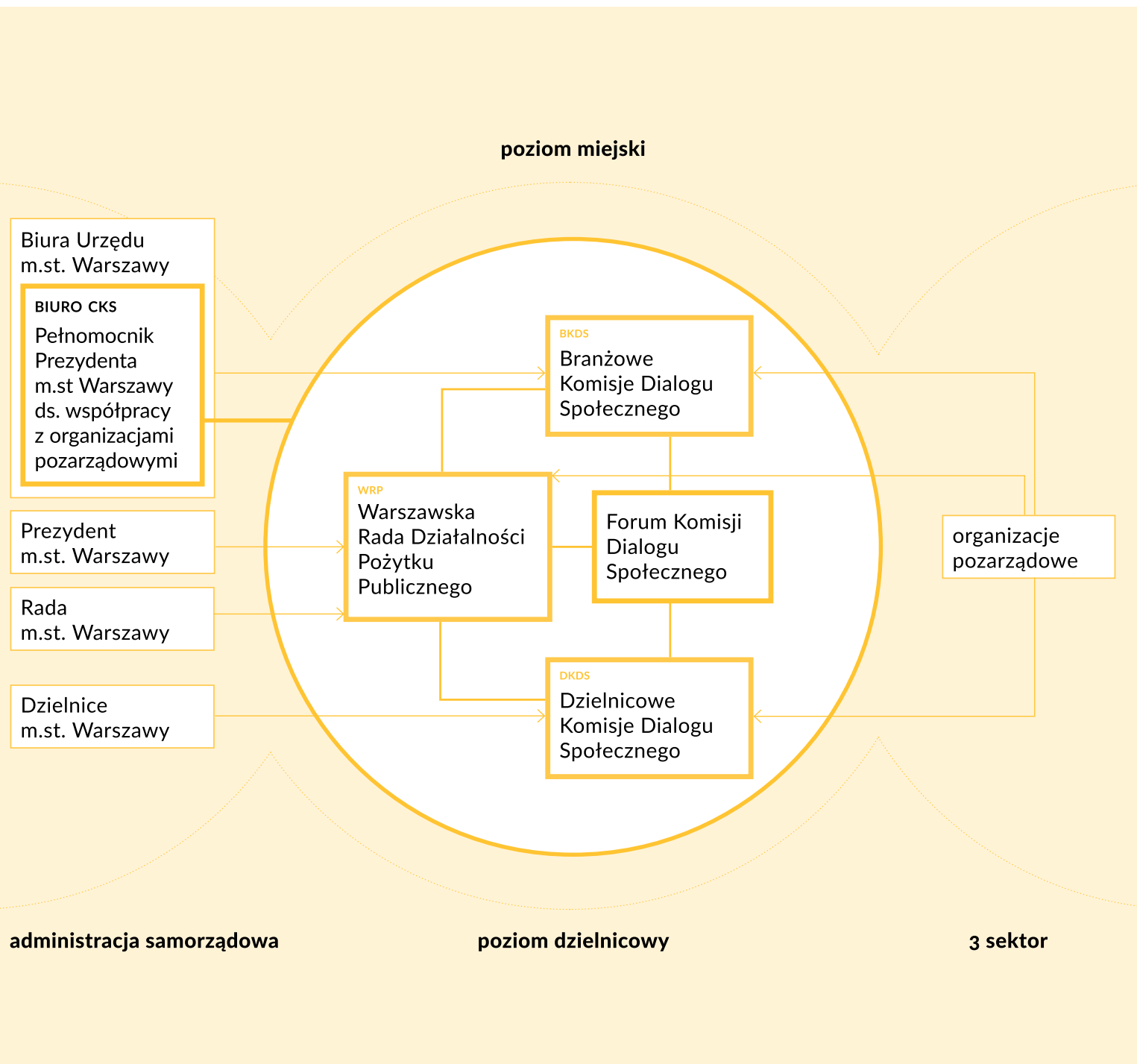
Warszawska struktura ciał dialogu społecznego działa zarówno na poziomie miejskim, jak i dzielnicowym. Istnieją ciała dialogu zajmujące się sprawami społeczności lokalnych poszczególnych dzielnic – **dzielnicowe komisje dialogu społecznego (DKDS)** oraz takie, które pracują przy biurach Urzędu m.st. Warszawy, skupiając się na wybranych zagadnieniach merytorycznych dotyczących życia całego miasta – **branżowe komisje dialogu społecznego (BKDS)**. Na poziomie miejskim funkcjonuje także ciało skupiające przedstawicieli i przedstawicielki zarówno branżowych, jak i dzielnicowych komisji – **Forum Komisji Dialogu Społecznego (FKDS)**, które ma umożliwić przepływ i wymianę informacji między wszystkimi komisjami. Na poziomie miejskim działa także umocowana ustawowo **Warszawska Rada Działalności Pożytku Publicznego (WRDPP)** skupiająca prócz przedstawicieli i przedstawicielek organizacji poza-

rządowych, reprezentantów zarówno Prezydent(a), jak i Rady miasta. Za współpracę i dialog z organizacjami odpowiada też **Pełnomocnik(czka) Prezydent(a) m.st. Warszawy ds. Współpracy z organizacjami pozarządowymi**.

Jednoczesne zakorzenienie warszawskiego dialogu społecznego w potrzebach poszczególnych dzielnic, jak i miasta jako całości, zapewnia mu jego szeroki zasięg – stwarza szansę na realne budowanie dyskusji i wypracowywanie wspólnych strategii, zarówno na poziomie lokalnym (dzielnicowym), jak i globalnym (miejskim).



### Struktura dialogu m.st. Warszawy



### Struktura dialogu m.st. Warszawy

#### Warszawska Rada Działalności Pożytku Publicznego (WRDPP)

Warszawska Rada Działalności Pożytku Publicznego to ciało doradcze, które pełni funkcję opiniotwórczą i konsultacyjną. Zajmuje się sprawami, które dotyczą bezpośrednio działań organizacji pozarządowych w Warszawie. Powstała, by wspierać współpracę między Urzędem Miasta st. Warszawy a organizacjami pozarządowymi. Do jej zadań należy:

- opiniowanie projektów strategii rozwoju miasta,
- opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa stanowionych w Warszawie, dotyczących sfery zadań publicznych oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji pozarządowych,
- udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów

między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi,

- wyrażanie opinii w sprawach dotyczących zadań publicznych, w tym zlecenia tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz w sprawach rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych.

Pierwsza Rada Pożytku Publicznego powstała w Warszawie w październiku 2010 roku na mocy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Została uchwalona przez Radę m.st. Warszawy na wniosek organizacji pozarządowych. W jej skład wchodzi 24 osoby, w tym 9 przedstawicieli(ek) Prezydent(a) m.st. Warszawy wskazywanych przez Prezydent(a), 3 przedstawicieli(ki) Rady m.st. Warszawy wyznaczanych(e) ze swoich członków i członkiń oraz 12 przedstawicieli(ek)

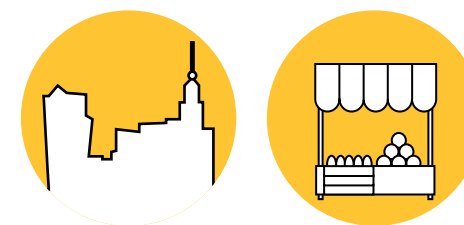
<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20030960873/U/D20030873Lj.pdf>

organizacji pozarządowych. Przedstawiciele(ki) organizacji pozarządowych są wybierani(e) przez środowisko pozarządowe – prawo głosu mają organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, działające na terenie Warszawy.

Radzie przewodniczy Przewodniczący(a) wskazywany(a) przez Prezydent(a) m.st. Warszawy. Wiceprzewodniczącego(a) wskazują przedstawiciele(ki) organizacji pozarządowych. Rada działa w oparciu o ustalany przez siebie regulamin.

### Czym przykładowo zajmowała się WRP we wrześniu i październiku 2017 roku?

- ↘ Zgłosiła uwagi do projektu uchwały Rady m.st. Warszawy w sprawie Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych m.st. Warszawy w 2018 roku. Ostatecznie pozytywnie zaopiniowała projekt.
- ↘ Pozytywnie zaopiniowała propozycje przeniesienia środków w budżecie Biura Kultury, które w 2017 roku nie zostały wykorzystane przez organizacje pozarządowe na inne działania, w tym na działania realizowane przez organizacje we współpracy z instytucjami publicznymi.
- ↘ Dyskutowała zmiany w Rocznym Programie Współpracy na 2018 rok, który zakładał wprowadzenie zmian w funkcjonowaniu ciała dialogu – głosowała nad poprawkami dotyczącymi m.in. kwestii możliwości rozwiązania BKDS-u i DKDS-u ze względu na niską frekwencję. Ostatecznie pozytywnie zaopiniowała cały projekt Roczno Programu Współpracy.
- ↘ Opracowała stanowisko w sprawie projektu ustawy o Narodowym Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.



### Struktura dialogu m.st. Warszawy

#### Komisje dialogu społecznego

Celem działania komisji dialogu społecznego (KDS), które skupiają zainteresowane organizacje pozarządowe oraz Miasto, jest poprawa efektywności i jakości działań kierowanych do mieszkańców i mieszkańek stolicy. Organizacje działając w odpowiedzi na potrzeby obywateli i obywaterek, są dla Urzędu jednym z najlepszych źródeł wiedzy o potrzebach społecznych i sposobach ich zaspokajania, a dzięki wypracowanej przez lata formule współpracy mogą współuczestniczyć w kształtowaniu polityki miasta.

W Warszawie funkcjonują dwa typy KDS-ów:

- ↘ **Branżowe komisje dialogu społecznego (BKDS)**, które działają w poszczególnych dziedzinach zadań publicznych Miasta,
- ↘ **Dzielnicowe komisje dialogu społecznego (DKDS)**, które koncentrują swoją pracę na potrzebach i problemach poszczególnych dzielnic.

#### Działalność komisji

Głównym zadaniem merytorycznym KDS-ów jest współtworzenie i konsultowanie polityk publicznych miasta w dziedzinie w której działa dana komisja, czy to na poziomie lokalnym (DKDS) czy miejskim (BKDS). Komisje opiniują tematy i ogłoszenia zadań konkursowych oraz delegują przedstawicieli(ki) sektora pozarządowego zarówno do prac w komisjach konkursowych, jak i do zespołów oceniających małe granty. Komisje zajmują się także współtworzeniem i konsultowaniem dokumentów i projektów aktów prawnych Urzędu. Warto jednak pamiętać, że KDS-y mają charakter nie tylko opiniodawczy i doradczy, ale też inicjatywny, stąd tak wiele podejmowanych przez nie rozmaitych inicjatyw poprawiających sytuację mieszkańców i mieszkańek Warszawy.



Pod koniec 2017 roku w Warszawie przy istniejących 14 biurach Urzędu m.st. Warszawy działało 30 branżowych oraz 17 dzielnicowych komisji dialogu społecznego<sup>4</sup>.

#### Powstanie i skład KDS

Powstanie KDS-u może zainicjować minimum 10 organizacji pozarządowych w przypadku branżowych komisji oraz minimum 5 organizacji w przypadku komisji dzielnicowych. Chcąc założyć BKDS organizacje zgłaszają taką potrzebę dyrektorowi danego biura; chcąc założyć DKDS – burmistrzowi dzielnicy. W obu przypadkach, jeśli wniosek jest zasadny, w ciągu 30 dni od daty zgłoszenia, burmistrz albo dyrektor zwołuje pierwsze posiedzenie komisji. Jeśli burmistrz lub dyrektor biura odmówi powołania komisji lub ma jakiegokolwiek wątpliwości, co do jej działania, organizacje mogą zwrócić się z prośbą o mediację do Pełnomocnika(czki) Prezydent(a) m.st. Warszawy ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. W skład KDS-u wchodzi

przedstawiciele(ki) organizacji pozarządowych oraz w przypadku BKDS-ów przedstawiciel(ka) biura, przy którym działa komisja, a w przypadku DKDS-ów – urzędu dzielnicy. Od 2018 roku do komisji mogą również oficjalnie dołączać z głosem doradczym jednostki organizacyjne.

Każda organizacja lub jednostka organizacyjna może wstąpić do KDS-u w dowolnym momencie. W spotkaniach komisji mogą także brać udział zaproszeni goście – eksperci i ekspertki czy też osoby pracujące w Urzędzie (np. naczelnicy(czki) wydziałów, dyrektorzy(rki) biur, członkowie i członkinie zarządów dzielnic).

<sup>4</sup> W każdej dzielnicy może działać tylko jedna dzielnicowa komisja dialogu społecznego. Jedyną dzielnicą, w której nie działa DKDS jest Dzielnica Wilanów.

Każda komisja ma swoją specyfikę, jeśli chodzi o udział w jej pracach przedstawicieli(ek) urzędu dzielnicy czy biura, przy którym działa komisja. W posiedzeniach niektórych KDS-ów członkowie(inie) zarządów dzielnic czy dyrektorzy(rki) biur uczestniczą regularnie. W posiedzeniach niektórych KDS-ów często uczestniczą naczelnicy(czki) lub pracownicy(czki) odpowiednich wydziałów – dzieje się tak szczególnie w przypadku Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia, Wydziału Kultury czy Wydziału Oświaty i Wychowania. W posiedzeniach niektórych komisji regularnie uczestniczą też przedstawiciele(ki) jednostek budżetowych czy instytucji kultury. Od 2018 roku ich umocowanie w ciałach dialogu zostanie formalnie usankcjonowane i oficjalnie będą mogli być członkami KDS-ów (jednak bez prawa głosu w głosowaniach).

Jeśli do tej pory przedstawiciele(ki) poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu nie pojawiali się na spotkaniach Twojej komisji, warto ich zachęcić do regularnego udziału w posiedzeniach – wysłać do nich zaproszenie na spotkanie czy uwzględnić ich obecność w programie obrad.

W przypadku dyskusji nad tematami szczególnie ważnymi dla komisji, warto zaangażować w dyskusję zewnętrznych ekspertów(ki), urzędników(czki) z innych komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za dane zagadnienie czy pracowników(czki) jednostek budżetowych lub instytucji kultury, których obecność na posiedzeniach mogłaby okazać się pomocna.

Nie ma ograniczeń co do liczebności komisji, a dołączenie do KDS-u oparte jest na prostych zasadach – wystarczy, by organizacja złożyła pisemną deklarację na ręce Przewodniczącego(ej) i od kolejnego posiedzenia komisji może uczestniczyć w jej pracach na równych ze wszystkimi zasadach. Na początku każdego roku Przewodniczący(a) komisji jest zobowiązany(a) zweryfikować listę aktualnych jej członków i członkiń poprzez zebranie spośród tworzących ją podmiotów – zarówno organizacji pozarządowych, jak i jednostek organizacyjnych – oświadczeń o chęci udziału w pracach KDS-u. Po wskazanym terminie organizacje pozarządowe i jednostki organizacyjne, które nie złożyły stosownego oświadczenia, zostają usunięte z KDS-u. Organizacje członkowskie mogą także z własnej woli, w dowolnym momencie opuścić komisję.

### Funkcjonowanie KDS-ów

Tryb i organizacja pracy KDS-u określone są w **regulaminie** ustalonym co roku przez każdą z komisji. Zarówno regulamin, jak i wszystkie jego zmiany są poddawane do dyskusji, a następnie akceptowane bądź odrzucane na drodze głosowania, w którym biorą udział wszystkie podmioty wchodzące w skład komisji.

Od 2018 roku KDS-y pracują zgodnie z ustalonym na początku każdego roku **rocznym planem pracy**. Oba dokumenty – zarówno regulamin, jak i roczny plan pracy – muszą powstać do dnia 28 lutego, a następnie zostać zamieszczone na stronie Urzędu Miasta.

Podstawową formą pracy BKDS-ów są posiedzenia odbywające się regularnie w dowolnym miejscu (najczęściej w miejscach prowadzenia działalności przez tworzące je organizacje pozarządowe lub w siedzibach biur czy Urzędach Dzielnic). Komisje mogą także obradować on-line.

Obradom komisji przewodzi **Przewodniczący(a)**. Od 2018 roku wybory Przewodniczącego(ej) odbywają się co dwa lata. Prawo wyboru mają wszystkie podmioty działające w danym KDS-ie prócz jednostek pomocniczych. Na każdą organizację, jak i na Urząd przypada jeden głos.

Komisja może również dokonać wyboru **Prezydium**, które wspiera pracę Przewodniczącego(ej).

By ułatwić i usprawnić swoją pracę, KDS-y mogą powoływać zespoły robocze, obradować wspólnie czy też w przypadku BKDS-ów łączyć się w trakcie trwania kadencji.

↘ Wspólne obradowanie jest nie tylko okazją do wymiany doświadczeń poszczególnych komisji czy informacji o prowadzonej działalności, lecz także narzędziem ułatwiającym czy usprawniającym pracę (np. przy okazji wspólnego konsultowania ogłoszeń konkursowych).

↘ Sprawnym narzędziem ułatwiającym pracę komisji są także zespoły robocze, które mogą być zawiązane zarówno wokół realizacji konkretnego zadania (np. organizacja wspólnego wydarzenia), jak i zająć się szczególnym, łączącym różne perspektywy, obszarem tematycznym.

Od 2018 roku, raz na pół roku, każde z biur Urzędu organizuje spotkanie przedstawicieli i przedstawicielek wszystkich BKDS-ów działających przy danym biurze z udziałem jego dyrektora(ki) lub jego(jej) zastępcy(czyni). Analogicznie – raz na pół roku każda z dzielnic organizuje spotkanie przedstawicieli DKDS-u działającego przy danej dzielnicy z burmistrz(em) lub jego(jej) zastępcą.

Posiedzenia KDS-ów są jawne i otwarte, a wszystkie informacje o KDS-ach – sprawozdania z poszczególnych posiedzeń i sprawozdania roczne, terminy i miejsca posiedzeń, informacje o składzie Prezydium, jak i od 2018 roku: regulaminy komisji i roczne plany pracy – znajdują się na **stronie internetowej Urzędu**<sup>5</sup>. Publikowanie tych dokumentów pozwala zachować jawność funkcjonowania komisji.

### Na stronie internetowej Urzędu powinny się znaleźć:

- ↘ **regulamin pracy**, który określa tryb i organizację pracy (w tym sposób zwoływania posiedzeń komisji i sposób wyboru i odwoływania Przewodniczących) oraz **zarys rocznego planu pracy** konkretnej komisji. Oba dokumenty powinny być uchwalone i przekazane do 28 lutego;
- ↘ aktualną **informację o Przewodniczącym(ej) i składzie osobowym Prezydium** wraz z danymi kontaktowymi oraz aktualną listę organizacji
- ↘ **regulamin pracy**, który określa tryb i organizację pracy (w tym sposób zwoływania posiedzeń komisji i sposób wyboru i odwoływania Przewodniczących) oraz **zarys rocznego planu pracy** konkretnej komisji. Oba dokumenty powinny być uchwalone i przekazane do 28 lutego;
- ↘ **terminarz posiedzeń** – informacja o miejscu i terminie danego posiedzenia powinna zostać podana z siedmiodniowym wyprzedzeniem;
- ↘ **sprawozdania z poszczególnych posiedzeń**, zawierające główne ustalenia i wyniki głosowań w terminie nie dłuższym niż miesiąc od spotkania;
- ↘ **roczne sprawozdania z prac KDS-u** pozarządowych i jednostek organizacyjnych skupionych w danym KDS-ie;

**Program Współpracy m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi** przewiduje, że po każdym posiedzeniu w ciągu miesiąca od spotkania komisja sporządza sprawozdanie z przebiegu obrad, które zatwierdzone przez członków i członkinie komisji, zostaje przesłane do Urzędu m.st. Warszawy i zamieszczone na jego stronie internetowej. Choć praktyka ta sprzyja transparentności pracy komisji, nie wszystkie KDS-y wywiązują się z tego obowiązku, wskazując na pracochłonność przygotowania sprawozdania. Rozwiązaniem tego problemu może być **nagrywanie** (za zgodą zgromadzonych osób) przebiegu spotkania, a następnie sporządzenie uproszczonej transkrypcji nagrania lub też **protokołowanie** na bieżąco przebiegu obrad.

Niektóre komisje wybierają stałą osobę odpowiedzialną za przygotowanie notatki (czy to na podstawie transkrypcji czy protokołu) lub też funkcją tą dzielą się rotacyjnie. Dobrą praktyką w tym obszarze jest wysłanie sporządzonej notatki do akceptacji pozostałych członków i członkiń komisji, zanim notatka trafi na stronę internetową Urzędu. Warto podkreślić, że odpowiedzialność za przygotowanie notatki nie musi być sędowana na Przewodniczącym(ej) komisji.

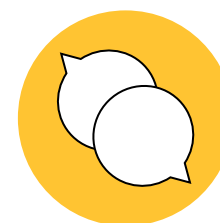
<sup>5</sup> Strona internetowa Urzędu: <http://www.ngo.um.warszawa.pl>

### Rozwiązanie KDS-u

Komisja może podjąć uchwałę o samorozwiązaniu lub też może być rozwiązana przez Pełnomocnika(czkę). Powodem rozwiązania KDS-u może być sytuacja, gdy komisja:

1. nie spotka się w ciągu dwóch miesięcy (w przypadku BKDS) lub trzech miesięcy (w przypadku DKDS), z wyłączeniem okresu wakacyjnego;
2. nie przekazuje przez okres trzech miesięcy informacji o swoich działaniach do zamieszczenia na stronie Miasta;
3. nie dostarczy sprawozdania z działalności za dany rok kalendarzowy do dnia 30 czerwca kolejnego roku;
4. nie przestrzega zasad określonych w programie współpracy m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi, to znaczy: **zasady pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji, jawności, zrównoważonego rozwoju i równości szans.**

W którejkolwiek z powyższych sytuacji, Pełnomocnik(czka) informuje pisemnie Przewodniczącą(a) oraz dyrektora(kę) biura/burmistrz(a) dzielnicy przy którym/ej działa KDS, o możliwości jego rozwiązania. W ciągu 30 dni od daty otrzymania pisma o możliwości rozwiązania KDS-u, dana komisja ma możliwość złożyć wyjaśnienia. Ostateczną decyzję podejmuje Pełnomocnik(czka).



### Struktura dialogu m.st. Warszawy

#### Forum Komisji Dialogu Społecznego (FKDS)

Forum Komisji Dialogu Społecznego to ciało dialogu, które powołane zostało w październiku 2017 roku w miejsce funkcjonującego dotychczas Forum Dialogu Społecznego<sup>6</sup>.

Forum Dialogu Społecznego (FDS) powstało w 2004 roku i stanowiło reprezentację sektora pozarządowego w dialogu z Urzędem Miasta. W jego skład wchodziły osoby z komisji dialogu społecznego oraz Pełnomocnik(czka) Prezydent(a) m.st. Warszawy ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Po powołaniu pierwszej Warszawskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, która przejęła dotychczasowe zadania i kompetencje FDS, Forum zmieniło swój charakter, stając się miejscem wymiany doświadczeń i poglądów organizacji działających w komisjach dialogu społecznego. Pod koniec 2017 roku ciało to przechodzi kolejną ewolucję, stając się Forum

Komisji Dialogu Społecznego. Zmiana nazwy pociąga za sobą zmiany związane z rolą tego ciała w warszawskiej strukturze dialogu społecznego i sposobem jego funkcjonowania. Obecnie głównym zadaniem FKDS-u ma być wymiana informacji, komunikacja i wsparcie współpracy między poszczególnymi ciałami dialogu, co ma wzmocnić i pogłębić współpracę Urzędu Miasta z organizacjami pozarządowymi.

Posiedzenia FKDS-u są jawne i otwarte. Zwołuje je Pełnomocnik(czka) Prezydent(a) m.st. Warszawy ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi nie rzadziej niż dwa razy w roku. W organizacji, przebiegu i realizacji spotkań FKDS otrzymuje wsparcie logistyczne i merytoryczne ze strony Urzędu Miasta.

<sup>6</sup> Dnia 19 października 2017 radni przyjęli uchwałą Program Rozwoju Współpracy m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi w 2018 roku oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.





## Struktura dialogu m.st. Warszawy

### Pełnomocnik Prezydenta m.st. Warszawy ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi

Głównym zadaniem Pełnomocnika(czki) jest współpraca z organizacjami pozarządowymi. Celem jego(jej) działań jest realizacja polityki Miasta w zakresie współpracy z sektorem pozarządowym opisana w takich dokumentach jak: Strategia Rozwoju Miasta do roku 2020, Program Rozwoju Współpracy m.st. Warszawy i organizacji pozarządowych do roku 2020 oraz [Społeczna Strategia Warszawy na lata 2009–2020](https://www.um.warszawa.pl/sites/default/files/Spoleczna_Strategia_Warszawy_-_Strategia_Rozwiazywania_Problemow_Spolecznych_na_lata_2009_-_2020.pdf).

↳ [https://www.um.warszawa.pl/sites/default/files/Spoleczna\\_Strategia\\_Warszawy\\_-\\_Strategia\\_Rozwiazywania\\_Problemow\\_Spolecznych\\_na\\_lata\\_2009\\_-\\_2020.pdf](https://www.um.warszawa.pl/sites/default/files/Spoleczna_Strategia_Warszawy_-_Strategia_Rozwiazywania_Problemow_Spolecznych_na_lata_2009_-_2020.pdf)

Lista działań Pełnomocnika(czki) określona jest w Zarządzeniu Nr 688/2016 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 11 maja 2016 roku i obejmuje także:

- ↳ pełnienie roli mediatora(ki) pomiędzy organizacjami pozarządowymi a Urzędem m.st. Warszawy w sytuacjach konfliktowych;
- ↳ koordynacja działań komórek organizacyjnych Urzędu m.st. Warszawy w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- ↳ ujednocnianie procedur poszczególnych komórek organizacyjnych w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi, w szczególności w zakresie udzielania dotacji;
- ↳ przygotowywanie projektów rocznych programów współpracy oraz uchwał i zarządzeń w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi;

- ↳ współtworzenie serwisu internetowego dla organizacji pozarządowych;
- ↳ prowadzenie internetowego rejestru dotacji;
- ↳ monitorowanie zmian aktów prawnych dotyczących współpracy Urzędu m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi (pomoc społeczna, zdrowie, kultura, edukacja, sport, ochrona środowiska) oraz umieszczanie ich na stronie internetowej Urzędu;
- ↳ reprezentowanie Urzędu m.st. Warszawy na konferencjach i spotkaniach dotyczących problematyki sektora pozarządowego;
- ↳ organizowanie spotkań z organizacjami pozarządowymi.

Zgodnie z cytowanym dokumentem, do zadań Pełnomocnika(czki) należy też współpraca z ciałami dialogu obywatelskiego określonymi w rocznych programach współpracy. W jaki sposób jest ono realizowane?

Pełnomocnik(czka) na zaproszenie BKDS-ów i DKDS-ów ma możliwość uczestniczenia w posiedzeniach komisji. Dla Pełnomocnika(czki) jest to doskonała okazja nie tylko do udzielenia informacji o działaniach Urzędu m.st. Warszawy, lecz także do poznania potrzeb i sposobów działania organizacji pozarządowych oraz sprawdzenia, czy Urząd odpowiada na te potrzeby i wspiera organizacje w ich działaniach. W przypadku sytuacji konfliktowych – zarówno między organizacjami, jak i między organizacjami a Urzędem m.st. Warszawy, a także w obrębie danej komisji – pełni funkcję mediatora(ki). Co więcej, to właśnie Pełnomocnik(czka) zwołuje posiedzenia Forum Komisji Dialogu Społecznego. Obecna Pełnomocniczka jest także członkinią IV Warszawskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego jako przedstawiciel(ka) Prezydent(a) m.st. Warszawy.



# Komisje w działaniu. Przykłady realizacji zadań

Zadania KDS-ów – zarówno branżowych, jak i dzielnicowych – określone są każdego roku w programie współpracy m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi. Zadania te wynikają z opiniodawczej, doradczej i inicjatywnej funkcji komisji, a każda komisja realizuje je w inny, charakterystyczny dla swojej działalności sposób. Zadania obejmują nie tylko konsultowanie rozmaitych miejskich i dzielnicowych dokumentów czy delegowanie przedstawicieli organizacji pozarządowych do różnych zespołów roboczych (choćby komisji konkursowych rozpatrujących oferty o przyznanie dotacji), lecz przede wszystkim są to działania bazujące na współpracy z Urzędem m.st. Warszawy, której celem jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców i mieszkanek Warszawy.

Aby przybliżyć czytelnikom i czytelnikom praktyczny wymiar programu współpracy, wybrałyśmy kilkanaście przykładów, w jaki sposób zapisy programu przekładają się na konkretne działania KDS-ów. Chcemy bowiem nie tylko opowiedzieć o tym, jakie zadania stoją przed KDS-ami i jak KDS-y je realizują, lecz także pokazać, w jaki sposób KDS-y organizują swoją pracę, by wspólnie wypracowywać i realizować założone cele.

### Zadanie 1

#### Konsultowanie i współtworzenie dokumentów i projektów aktów prawnych wydawanych przez władze Miasta w zakresie działalności danej komisji

**Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Niepełnosprawności**

BKDS ds. Niepełnosprawności jest jedną z bardziej aktywnych komisji. Komisja wypracowuje rekomendacje i uwagi, które mają zapewnić uwzględnienie potrzeb osób z niepełnosprawnościami i zapobiec ich wykluczeniu z działań prowadzonych przez Miasto. W ciągu roku konsultuje kilkanaście dokumentów – warto wymienić chociażby: Warszawski Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2010-2020, Standardy dostępności dla m.st. Warszawy, raporty z audytu bulwarów wiślanych, projekt Standardów Usług Opiekuńczych i Specjalistycznych Usług Opiekuńczych czy organizację warszawskich wydarzeń – miejskiej Wigilii i Sylwestra.

**Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Równego Traktowania**

W 2015 roku BKDS ds. Równego Traktowania współpracował z m.st. Warszawa podczas konsultacji dokumentów dotyczących kwestii równego traktowania, takich jak: Deklaracja Bolońska, Karta Różnorodności czy Europejska Karta Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym. Komisja zainicjowała też i opiniowała konkurs na Warszawski Dzień Różnorodności.

### Zadanie 2

#### Opiniowanie projektów aktów prawnych związanych z zadaniami publicznymi określonymi w § 5 ust. 1 oraz opiniowanie projektów ogłoszeń konkursowych

**Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Organizacji Wspierających**

BKDS ds. Organizacji Wspierających opiniuje konkursy ogłaszane przede wszystkim przez Centrum Komunikacji Społecznej, lecz także przez Biuro Rozwoju Gospodarczego czy Biuro Edukacji. W skali roku jest to kilkanaście konkursów. Aby usprawnić pracę komisji, szczególnie w czasie nagromadzenia ogłoszeń konkursowych przypadającym zwykle na jesień, członkinie i członkowie komisji dzielą między siebie ogłoszenia, tak, by każde ogłoszenie było czytane i analizowane przynajmniej przez dwóch kompetentnych recenzentów. Na posiedzeniu każdy konkurs jest prezentowany przez osoby czytające i omawiany w szerszym gronie, co pozwala na podzielenie się uwagami przez

czytających i komentarz ze strony pozostałych osób.

Narzędziem usprawniającym tak przeprowadzane opiniowanie ogłoszeń konkursowych, była przygotowana przez Przewodniczącą zbiorcza tabela ze szczegółowymi informacjami o konkursach: tytułem ogłoszenia, nazwą biura, które ogłasza konkurs i kontaktem do odpowiedzialnej za konkurs osoby z Urzędu, krótkim opisem konkursu, datą wpływu ogłoszenia do komisji, terminem odesłania uwag, nazwiskami osób czytających dane ogłoszenie, uwagami komisji oraz datą odesłania uwag do Urzędu. Tabela usprawnia proces dzielenia się lekturą ogłoszeń i porządkuje pracę.

### **Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Uniwersytetów Trzeciego Wieku**

BKDS ds. Uniwersytetów Trzeciego Wieku zainicjował realizację trzyletnich konkursów na wsparcie Uniwersytetów Trzeciego Wieku (UTW). Proces, który do tego doprowadził rozpoczął się w 2006 roku. W tamtym czasie warszawskie środowisko UTW (liczące około 20 instytucji) nie było zintegrowane, a jego przedstawiciele spotykali się głównie na posiedzeniach KDS-u ds. Osób Starszych i Kombatantów. Osoby ze środowiska UTW zauważyły, że tematyka im bliska nie jest dostrzegana w Mieście – ani na poziomie dokumentów takich, jak Program Współpracy, ani na poziomie finansowego wspierania UTW przez Miasto, co uwidaczniało się chociażby poprzez brak konkursów na prowadzenie tych jednostek. Wyzwaniem dla przedstawicielek i przedstawicieli UTW było także skupienie uwagi na kwestiach

związanych z UTW podczas posiedzeń KDS-u dotyczącego wszystkich tematów odzwierciedlających wielość potrzeb i interesów jego członkiń i członków. W obliczu takiej sytuacji, osoby tworzące i organizujące pracę UTW postanowiły poszukać takiego rozwiązania, które zapewni zauważenie, docenienie i wzmocnienie działań UTW przez władze Miasta. „Dobrym duchem w poszukiwaniu rozwiązania dla UTW okazał się Robert Kadej, pracownik urzędu, który zainicjował nasze pierwsze spotkania” – wspomina Krystyna Lewkowicz, przewodnicząca BKDS ds. UTW. „Pamiętam je jak dziś. Było chyba ze dwadzieścia UTW! Wszystkie pokazywały swój potencjał, wydawnictwa, pomysły, projekty grantowe finansowane z Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. To budziło uznanie i szacunek. Zaczęliśmy więc regularnie się spotykać w Biurze Polityki Społecznej [ówczesna nazwa dzisiejszego Biura Pomocy i Projektów Społecznych – przyp. red.], aby brać czynny udział w opiniowaniu

programu współpracy, domagając się tam wyraźnej obecności UTW. Uznaliśmy, że nasze interesy muszą być w Mieście należycie reprezentowane. Odłączyliśmy się od BKDS-u ds. Osób Starszych i Kombatantów i założyliśmy BKDS ds. UTW. Następnie w 2008 roku powstało Ogólnopolskie Porozumienie UTW, co dodatkowo wzmocniło naszą pozycję”.

Współpraca, zrzeszanie się, wspólne reprezentowanie swoich spraw już wkrótce przyniosło skutek. W 2007 roku do programu współpracy z organizacjami pozarządowymi dodano po raz pierwszy zapis o wspieraniu UTW, które stało się elementem polityki miasta. W wyniku tego zapisu zawarto pierwsze 3-letnie umowy wspierające działalność Uniwersytetów na lata 2007–2010, a ich sukcesy, rozpoznawalność oraz wsparcie, jakie otrzymywały, sprawiły, że w Warszawie powstało około 10 nowych Uniwersytetów. Ostatecznie zapis w Programie Współpracy w kolejnych latach został

przeformułowany na wspieranie osób starszych, jednak konkursy nadal są realizowane. Aktualnie w realizacji jest trzecia edycja zaplanowana na lata 2017–2019. Uniwersytety Trzeciego Wieku nadal się rozwijają (w 2015 roku było już ich 40). Jest to bardzo prężne i aktywne środowisko, które stoi na straży wypracowanych osiągnięć i rozwiązań.

Krystyna Lewkowicz wymieniając czynniki, które wpłynęły na osiągnięcie takich sukcesów przez środowisko UTW, wylicza następujące: „(1) aktywność organizacji i informowanie o sukcesach, jakie odnoszą; (2) współpraca UTW, zarówno w ciałach dialogu społecznego, jak i przy innych programach senioralnych; (3) współpraca i otwartość Miasta, w szczególności Biura Pomocy i Projektów Społecznych oraz Centrum Komunikacji Społecznej, jako wspierających partnerów i animatorów polityki senioralnej”.

### **Branżowa Komisja Dialogu Społecznego Białołęka**

Czuwanie nad wysokością środków przeznaczanych na realizację zadań publicznych przez organizacje to jedno z istotnych działań DKDS-u Białołęka. Komisja ma już na tym polu pewne osiągnięcia. W 2016 roku udało się jej zwiększyć budżet na konkursy w obszarze kultury o 50 tysięcy złotych (ze 150 tysięcy do 200 tysięcy), natomiast w projekcie budżetu na 2018 rok zwiększono środki na konkursy dla organizacji pozarządowych w obszarze sportu i rekreacji oraz w obszarze polityki społecznej w dziedzinie profilaktyki uzależnień na łączną sumę o ponad 80 tysięcy złotych więcej niż w poprzednich latach.

W jaki sposób organizacje zrzeszone w białołęckiej komisji osiągają taki sukces? Opowiada o tym **Bartłomiej Włodkowski**, przewodniczący DKDS-u Białołęka:

„Przede wszystkim istotna jest motywacja proponowania takich zmian. Dla białołęckiej komisji prace nad zwiększeniem budżetu są zawsze podyktowane potrzebami mieszkańców i mieszkanek dzielnicy oraz faktem, że kwoty na ich zaspokojenie w planowanych konkursach są niewystarczające. Każda proponowana zmiana jest bardzo mocno uzasadniona i poprzedzona dyskusjami na posiedzeniach DKDS-u. Wpierw zbieramy opinię i sugestie członków komisji konkursowych, zarówno przedstawicieli Miasta, jak i organizacji. Są one bardzo ważne, ponieważ głosy te dotyczą zarówno liczby składanych wniosków, jak i ich jakości. Dyskusja z osobami z komisji dostarcza istotnych argumentów. Jeśli bowiem wniosków jest dużo i odnoszą się one do realnych problemów pokrywających się z lokalnymi diagnozami i odczuciami mieszkańców, to jest to poważny argument, aby budżety zwiększać, bo potrzeby społeczne rzeczywiście istnieją. W wyniku prowadzonych rozmów powstaje diagnoza sytuacji.

Następnie spotykamy się z burmistrzem, któremu jako pierwszemu przedstawiamy prośbę o zwiększenie budżetu, podając jednocześnie nasze wnioski, które powstają w toku dyskusji na spotkaniach DKDS-u.

Poza burmistrzem kierujemy się też do radnych z Komisji Polityki Społecznej i z Komisji Kultury, Oświaty i Sportu, bo to oni zajmują się tymi działaniami, które są przedmiotem współpracy z organizacjami pozarządowymi. Zwracamy się do nich z prośbą o zwiększenie budżetów w interesujących nas obszarach. Tak było chociażby w 2016 roku, kiedy skierowaliśmy do radnych prośbę o zwiększenie budżetów na 2018 rok mając świadomość, że nad budżetem wciąż trwają prace. Radni podjęli uchwały popierające nasze prośby. W efekcie w planie budżetowym na 2018 rok środki na konkursy w dziedzinie sportu i rekreacji oraz polityki społecznej zostały zwiększone.

Trzecim, niezmiernie ważnym, elementem działań na rzecz zwiększenia budżetów konkursowych są kontakty i rozmowy z naczelnikami wydziałów organizujących konkursy. Chodzi o to, żeby naczelnik nie był zaskakiwany naszymi działaniami (na przykład telefonem od burmistrza), lecz żeby te sprawy kształtować wspólnie. Urząd ma prawo kreować swoją politykę, warto więc zaprosić go do wspólnej dyskusji”.

Praca nad zwiększeniem budżetów na poszczególne zadania to proces, w którym DKDS współpracuje z wieloma przedstawicielami Miasta, co ma znaczenie nie tylko na polu finansowym. „Zwiększenie budżetów w poszczególnych konkursach to sukces, który wydaje się istotny nie tylko z uwagi na dotacje” – stwierdza Bartłomiej Włodkowski. „Te wszystkie działania, podejmowanie rozmów o tym, ile pieniędzy potrzeba, na jakie cele, są w gruncie rzeczy rozmową o tym, jakie są potrzeby Białołęki. I dobrze, że to się odbywa w gronie



Zarządu Dzielnicy, radnych, urzędników i organizacji pozarządowych. Dzięki temu możemy wspólnie zbudować system i ocenić sytuację w sposób najbardziej wiarygodny. Każdy z nas ma swoją perspektywę i wiedzę, którą w rozmowach możemy się dzielić i udzielać. Warto także powoływać się na zasady zapisane w dokumentach miejskich m.in. Programie Współpracy, Programie Rozwoju Współpracy. Warto czuwać nad nimi, nie po to, by wyłapywać błędy, lecz by udzielać wiedzy i tworzyć jak najbardziej transparentne mechanizmy dialogu. Myślę też, że niezwykle istotne jest to, by działania Zarządów Dzielnicy i DKDS-u były oparte na współpracy zbudowanej na wspólnej wizji, oczekiwaniach i potrzebach.

Pamiętajmy też, że jako DKDS możemy samodzielnie prosić panią Prezydent o zwiększenie środków na konkursy i tym samym wspierać Zarząd Dzielnicy i radnych. No i nie należy się zrażać niepowodzeniami. Nam, na Białołęce, też nie wszystko się udaje – w projekcie budżetu na 2018 rok wysokość kwoty przeznaczonej na konkurs w dziedzinie kultury pozostała niezmienną”.

### Zadanie 3

#### **Delegowanie przedstawicieli organizacji pozarządowych do udziału w komisjach konkursowych rozpatrujących oferty o przyznanie dotacji oraz do zespołów do spraw oceny realizacji zadania publicznego w ramach małego grantu**

Komisje konkursowe są niezbędnym elementem realizacji współpracy finansowej Miasta z organizacjami pozarządowymi. Powoływane są do oceny merytorycznej wniosków składanych przez organizacje pozarządowe w ramach konkursów ogłoszanych przez biura lub wydziały dla dzielnic m.st. Warszawy. Zgodnie z zapisami Programu Współpracy na 2018 rok komisja ocenia:

- możliwość realizacji zadania publicznego przez organizacje pozarządowe;
- przedstawioną kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego, w tym w odniesieniu do zakresu rzeczowego zadania;
- proponowaną jakość wykonania zadania i kwalifikacje osób, przy udziale których organizacje pozarządowe będą realizować zadanie publiczne;

- w przypadku, o którym mowa w art. 5 ust. 4 pkt 2 ustawy, uwzględnia planowany przez organizacje pozarządowe udział środków finansowych własnych lub środków pochodzących z innych źródeł na realizację zadania publicznego;
- uwzględnia planowany przez organizacje pozarządowe, wkład rzeczowy, osobowy, w tym świadczenia wolontariatu i pracę społeczną członków i członków;
- uwzględnia analizę i ocenę realizacji zleconych zadań publicznych w przypadku organizacji pozarządowych, które w latach poprzednich realizowały zlecone zadania publiczne, biorąc pod uwagę rzetelność i terminowość oraz sposób rozliczenia otrzymanych na ten cel środków<sup>7</sup>.

<sup>7</sup> Zob. Program współpracy m.st. Warszawy z organizacjami pozarządowymi w 2018 roku, rozdział 2. Formy współpracy finansowej Miasta z organizacjami pozarządowymi § 10 ust. 2 <http://ngo.um.warszawa.pl/aktualnosci/program-wsp-pracy-mst-warszawy-z-organizacjami-pozarzdowymi-w-2018-rogu-oszony>, dostęp z dnia 12.11.2017 r.



Zadaniem komisji jest wybór ofert rekomendowanych do dofinansowania lub finansowania. Zgodnie z Procedurą Konkursową obowiązującą w Mieście, wyboru ofert dokonuje komisja konkursowa na posiedzeniu zwykłą większością głosów w drodze jawnego głosowania poprzedzonego dyskusją i analizą danych zawartych w Protokołach Oceny Ofert oraz w Indywidualnych Kartach Oceny Oferty<sup>8</sup>. W skład każdej komisji na zasadzie równego uczestnictwa wchodzi co najmniej 2 przedstawicieli(ek) Prezydent(a) oraz co najmniej 2 przedstawicieli(ek) organizacji pozarządowych wskazanych przez właściwe KDS-y. W przypadku BKDS-ów, jeśli BKDS w przeciągu 14 dni nie wskaże swoich przedstawicieli, komisja konkursowa działa bez przedstawicieli(ek) organizacji pozarządowych. Natomiast, w przypadku DKDS-ów, jeśli DKDS w przeciągu 14 dni nie wskaże swoich przedstawicieli(ek) lub, gdy przy zarządzie dzielnicy nie działa DKDS, wydział dla dzielnicy zwraca się w tej sprawie do właściwego

merytorycznie BKDS-u. Jeżeli BKDS w przeciągu 7 dni nie wskaże swoich przedstawicieli(ek), komisja konkursowa działa bez przedstawicieli(ek) organizacji pozarządowych.

Obecność przedstawiciel(ek) KDS-ów w komisjach konkursowych jest istotna, zarówno z punktu widzenia Urzędu Miasta czy dzielnicy, jak i organizacji pozarządowych. „Aktywny udział przedstawicieli ngo rekomendowanych przez DKDS w pracach komisji konkursowych pozwala na szersze spojrzenie na oferty, w szczególności na proponowane koszty realizacji zadań, problemy, które trudno czasem dojrzeć „za biurką”. Jest to również cenny głos w przypadku sytuacji dyskusyjnych, jak chociażby tych, dotyczących realnych kosztów realizacji zadań publicznych” – mówi Marcin Czempiński, Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia dla dzielnicy Ursynów.

<sup>8</sup> Zob. Procedura konkursowa dotycząca przyznawania dotacji organizacjom pozarządowym i podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dla biur Urzędu m.st. Warszawy, §6. Ocena merytoryczna ust. 20; <http://ngo.um.warszawa.pl/otwarte-konkursy-ofert/procedura-konkursowa>, dostęp z dn. 12.11.2017 r.

#### Zadanie 4

**Wskazywanie przedstawicieli organizacji do zespołów roboczych, o których mowa w § 6 ust. 2 uchwały nr L/1440/2013 Rady m.st. Warszawy z dnia 21 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowego sposobu konsultowania z Warszawską Radą Działalności Pożytku Publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2013 r., poz. 2933)**

Jednym z zadań KDS-ów jest wskazywanie przez KDS-y przedstawicieli(ek) do zespołów roboczych rozpatrujących uwagi zgłoszone przez organizacje w ramach konsultacji aktów prawa miejscowego, które dotyczą statutowych zadań organizacji pozarządowych. W przypadku zgłoszenia przez organizację (na piśmie albo podczas spotkania konsultacyjnego) uwag do projektu konkretnego dokumentu, niezwłocznie po upływie terminu do przedstawienia opinii, sporządzane jest zestawienie uwag oraz powoływany jest zespół roboczy, w skład którego wchodzi

przedstawiciele(ki) Prezydent(a), przedstawiciel(ka) wnioskodawcy(czyni) oraz co najmniej jeden(na) przedstawiciel(ka) organizacji pozarządowych. W pracach zespołu roboczego mogą też brać udział przedstawiciele i przedstawicielki WRDPP oraz zaproszeni eksperci i ekspertki z dziedziny dotyczącej przedmiot konsultowanego projektu. Tak złożony zespół analizuje zgłoszone uwagi do projektu oraz rekomenduje ich przyjęcie albo odrzucenie, a organizacje, które zgłosiły uwagi do projektu, informowane są pisemnie o przyjęciu bądź odrzuceniu zgłoszonych

przez nie uwag wraz z uzasadnieniem.

Akty prawa miejscowego, które były w ten sposób konsultowane, dostępne są na specjalnej miejskiej platformie dedykowanej konsultacjom społecznym<sup>9</sup>.

<sup>9</sup> <http://konsultacje.um.warszawa.pl/konsultacje-z-ngo>



### Zadanie 5

## Współpraca z właściwą merytorycznie komórką organizacyjną Urzędu m.st. Warszawy w celu polepszenia i podwyższenia efektywności działań kierowanych do mieszkańców

### Dzielnicowa Komisja Dialogu Społecznego Bemowo

W DKDS Bemowo zostały powołane zespoły robocze, które są odzwierciedleniem struktury wydziałów działających w urzędzie dzielnicy. W ramach DKDS-u działają: zespół ds. ochrony środowiska, zespół ds. osób niepełnosprawnych, zespół ds. dzieci i młodzieży oraz zespół ds. kultury i sportu. Skład poszczególnych zespołów, jeśli chodzi o organizacje nie jest stały. Co istotne jednak – do pracy w zespołach roboczych zapraszani są naczelnicy poszczególnych wydziałów, a to oni mają kompetencje, by wspólnie wypracowane rozwiązania wdrażać. Dzięki tak zawiązanej współpracy między organizacjami a merytorycznymi komórkami urzędu, podejmowane lub też proponowane przez zespoły działania mają realną szansę na realizację.

„Organizacje wołają, gdy w spotkaniach czy zespołach roboczych biorą udział przedstawiciele Urzędu Dzielnicy Bemowo, bo dobrze wiemy, jak zapisana jest rola komisji w programie współpracy – to rola opiniodawcza, inicjatywno-doradcza. Nie mamy prerogatyw do podejmowania decyzji. Decyzje musi podejmować Urząd Dzielnicy, więc jeśli na spotkaniu roboczym jest urzędnik w randze naczelnika, to takie ustalenia mogą wejść w życie dużo szybciej” – mówi Bartosz Łukaszewski, Przewodniczący DKDS Bemowo.

### **Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Warszawskiej Wisły**

Wisła to zagadnienie interdyscyplinarne – przyrodnicze, transportowe, kulturalne, społeczne czy sportowe, dlatego BKDS ds. Warszawskiej Wisły skupia szereg różnych organizacji. To też komisja, która działa obecnie przy Biurze Marketingu Miasta (wcześniej przy Biurze Ochrony Środowiska, a następnie Centrum Komunikacji Społecznej), bo Warszawa czyni z Wisły swoją markę. Ze względu na specyfikę tematu, w posiedzeniach tego BKDS-u uczestniczą także przedstawiciele(ki) Zarządu Zieleni Miejskiej (którego obecny dyrektor był przez wiele lat Pełnomocnikiem Prezydent Miasta ds. Warszawskiej Wisły). Komisja wspiera i opiniuje działania podejmowane także w tych biurach, a dotyczące tematu Wisły (np. przez Biuro Edukacji czy Biuro Sportu).

### **Dzielnicowa Komisja Dialogu Społecznego Białołęka**

DKDS Białołęka współpracuje z Białołęckim Domem Kultury na wielu polach, jednym z nich jest organizacja konkursu *Zrealizuj swój pomysł w BOK-u*. Jak opowiada Bartłomiej Włodkowski, Przewodniczący DKDS-u, „początków tego pomysłu można szukać w konkursie zrealizowanym przez nieżyjącego już dyrektora BOK, Tomasza Służewskiego. Był to konkurs dla szkół, przedszkoli, a także organizacji pozarządowych, które chciały wykorzystać potencjał i zasoby lokalnego domu kultury. Można powiedzieć, że to pilotaż konkursu realizowanego obecnie”. Do pomysłu wrócono, gdy dyrektorką BOK-u została Karolina Adelt-Paprocka, dla której jednym z priorytetów była i jest współpraca z organizacjami pozarządowymi. „W tamtym czasie wiele organizacji pozarządowych chciało korzystać z zasobów BOK-u” – opowiada Bartłomiej Włodkowski – „jednak ze względu na brak jasnych zasad

dotyczących wykorzystania zasobów domu kultury, pojawiały się niejasności i napięcia”. Dotyczyły głównie tego, kto i z jakich powodów może realizować swoje pomysły w BOK, a kto nie, co wynikało z ogromnego zainteresowania korzystaniem z zasobów tej instytucji.

Pojawiła się zatem potrzeba, by współpracę z domem kultury uczynić bardziej transparentną i jednocześnie stworzyć dla niej wspólne ramy, które obowiązywałyby wszystkich chcących skorzystać z zasobów Białołęckiego Domu Kultury. „W ten sposób pojawił się pomysł na doroczny konkurs *Zrealizuj swój pomysł w BOK-u*. Inicjatywa wyszła ze strony DKDS-u, a dyrektor BOK przyjął ją bardzo entuzjastycznie” – opowiada Przewodniczący DKDS-u. „Powołaliśmy zatem zespół roboczy składający się z pracowników BOK-u i przedstawicieli organizacji pozarządowych i w takim składzie wypracowaliśmy założenia tego przedsięwzięcia”. Zasady konkursu opisane są w regulaminie. Konkurs

odbywa się od dwóch lat, dwa razy do roku i jest skierowany do wszystkich zainteresowanych kooperacją z BOK-iem: osób fizycznych, grup sąsiedzkich, nieformalnych i organizacji pozarządowych z całej Warszawy. Ważne, aby działanie dotyczyło sfery kulturalnej i było adresowane do społeczności lokalnej. Wszystkie pomysły dotyczą współorganizacji danej inicjatywy wraz z BOK-iem. W ocenie Bartłomieja Włodkowskiego „wielką wartością takiej współpracy jest poczucie równych szans. Każdy zainteresowany może złożyć wniosek w jednym terminie” – mówi Włodkowski. „Poza tym konkurs daje szansę stworzenia nowej jakości w dzielnicy dzięki temu, że tak wiele osób i podmiotów może brać udział w konkursie. Często dostrzegają oni obszary potrzeb wcześniej niedostrzeganych przez instytucje. Poza tym, ludzie czują w sobie chęć działania, stworzenia pewnego wydarzenia i zmiany jakościowej w najbliższym otoczeniu. Dzięki konkursowi mają szansę to uczynić”.



Konkurs umożliwia także racjonalne planowanie kalendarza wydarzeń BOK-u. Taka forma organizacji czasu w domu kultury jest bardzo ważna, zwłaszcza na Białołęce, gdzie BOK jest jedną z niewielu przestrzeni organizującej działania kulturalne, edukacyjne i integracyjne dla mieszkańców i mieszkańek dzielnicy.

Wnioski konkursowe oceniane są przez powołaną w tym celu komisję składającą się z przedstawicieli(ek) BOK-u i DKDS-u, którzy rekomendują dyrekcji najciekawsze projekty do współorganizacji. Ostateczna decyzja należy do dyrekcji. „Jestem w komisji od początku i widzę, że ten mechanizm działa” – mówi Włodkowski. „Z reguły wpływa około 20-30 pomysłów, z czego około połowa jest współorganizowana przez BOK. Wnioski składają i organizacje pozarządowe, i mieszkańcy, i grupy nieformalne. Dzięki formule konkursowej, na Białołęce są realizowane ciekawe projekty, a kwestia współpracy z BOK-iem i tego, kto

realizuje w nim swoje projekty jest jasna i przejrzysta”. Cała procedura konkursowa jest też poddawana ewaluacji na posiedzeniu DKDS-u, gdzie spotykają się osoby aplikujące, przedstawiciele(ki) komisji oceniającej wnioski oraz przedstawiciele(ki) BOK-u. Dzięki ewaluacji w tak szerokim gronie, obecny regulamin znacznie się zmienił w stosunku do jego pierwszej wersji, co pokazuje, jak konkurs ewoluuje z roku na rok.

Dla Bartłomieja Włodkowskiego bardzo ważne jest to, że projekt jest wspólnym przedsięwzięciem DKDS-u i BOK-u: „BOK przykłada do konkursu wielką wagę. My jako DKDS nie narzucaliśmy niczego, BOK od początku uznaje tę inicjatywę również za swoją”. Jest to wspólny projekt, który spotyka dwie perspektywy: społeczną i instytucjonalną. Jego siłą jest współpraca, dzięki której projekty społeczne mają szansę być zrealizowane z wykorzystaniem infrastruktury, potencjału i zasobów BOK-u; dom kultury

z kolei realizuje w ten sposób swoje statutowe zadanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i zapewnia mieszkańcom i mieszkańkom dzielnicy ciekawą ofertę kulturalną. „Z naszych doświadczeń korzystają już inne placówki w mieście, chociażby Staromiejski Dom Kultury” – dodaje Włodkowski. „Doświadczenie współpracy na Białołęce stało się inspirujące dla inicjatyw zakładających kooperację NGO-sów i ośrodków kultury w całym mieście”.

### **Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Architektury i Planowania Przestrzennego**

Efektom współpracy BKDS-u ds. Architektury i Planowania Przestrzennego oraz Biura Architektury i Planowania Przestrzennego jest broszura informacyjna na temat procedur planistycznych – tego, w jaki sposób przebiega proces podejmowania decyzji dotyczących planowania przestrzennego w mieście oraz, jak mieszkańcy i mieszkanki Warszawy mogą się w ten proces włączyć. Prace nad broszurą rozpoczęły się w 2010 roku. Zostały zainicjowane przez uczestników i uczestniczki komisji, którzy w wyniku obserwacji procesów planistycznych w Warszawie doszli do wniosku, że świadomość mieszkańców na temat procedur kształtujących przestrzeń jest niska. Członkowie i członkinie komisji wraz z przedstawicielami i przedstawicielkami Biura Architektury i Planowania Przestrzennego opracowali koncepcję i zawartość merytoryczną

broszury, natomiast Biuro zajmowało się kwestiami finansowymi oraz organizacyjnymi związanymi z projektem. Pierwszym etapem współpracy stało się wspólne opracowanie tekstu – materiał był prezentowany i dyskutowany na posiedzeniach komisji, uwagi można było też zgłaszać drogą mailową. Zadbano również o możliwość spotkania z projektantem broszury, podczas którego omawiano i wyjaśniano proponowane zmiany. Wyniki tej pracy zaprezentowano na posiedzeniu komisji.

Praca nad broszurą jest przykładem partycypacyjnego sposobu współpracy. Proces miał włączający charakter, zapewniono przestrzeń na dyskusję i wymianę poglądów na temat treści i kształtu broszury. Dzięki możliwości konsultowania treści drogą mailową, szansę na udział w dyskusji miały osoby, które nie mogły być na posiedzeniu. Zadbano też o przepływ informacji między wszystkimi osobami pracującymi nad dokumentem. W 2012 roku naniesione zostały

ostatnie poprawki, a następnie prezydium przyjęło ostateczny kształt publikacji. Broszura została wydrukowana oraz opublikowana na stronie Urzędu Miasta<sup>10</sup> i nadal jest dostępna dla wszystkich zainteresowanych tematem – również w wersji drukowanej w wydziałach architektury urzędów dzielnic.

<sup>10</sup> Zob. [http://www.architektura.um.warszawa.pl/sites/default/files/files/broszura\\_jak\\_powstaje\\_plan\\_miejscowy.pdf](http://www.architektura.um.warszawa.pl/sites/default/files/files/broszura_jak_powstaje_plan_miejscowy.pdf)

## Zadanie 6

### Określanie potrzeb społecznych, sposobu ich zaspokajania oraz utrzymanie kontaktów z mieszkańcami np. poprzez organizowanie otwartych spotkań

#### Dzielnicowa Komisja Dialogu Społecznego Ursynów

DKDS Ursynów, we współpracy z Urzędem Dzielnicy i SCWO, zorganizował warsztat diagnozujący potrzeby i zasoby lokalnych organizacji pozarządowych. W warsztacie udział wzięło 60 osób. Warsztat stał się okazją do spotkania i wymiany doświadczeń, a w jego wyniku określono cele priorytetowe dla sprawnego i efektywnego działania organizacji:

1. Współpraca z otoczeniem – zacieśnianie współpracy z urzędem, nawiązanie współpracy z biznesem oraz wymiana informacji i zasobów między organizacjami na Ursynowie,
2. Promocja działań organizacji pozarządowych wśród mieszkańców dzielnicy,
3. Rozwój i promocja idei wolontariatu oraz wsparcie organizacji

w zakresie pozyskania i utrzymania wolontariuszy w organizacji.

Podczas warsztatu wypracowany został też plan działań, który umożliwi realizację tych celów. Plan zakłada ścisłą współpracę między organizacjami oraz między organizacjami a Urzędem Dzielnicy, który określił, w jaki sposób będzie wspierał planowane działania, oferując na przykład rzeczowe i organizacyjne wsparcie zaplanowanego Festiwalu Wolontariatu.



## Dzielnicowa Komisja Dialogu Społecznego Targówek

Podczas swoich posiedzeń, na których omawiane są ważne dla organizacji pozarządowych oraz mieszkańców i mieszanek dzielnicy sprawy, DKDS Targówek organizuje spotkania z burmistrzami. Dzięki temu stwarza przedstawicielom(kom) komisji okazję do bezpośredniej rozmowy z władzami dzielnicy, zgłoszenia uwag, wyjaśnienia wątpliwości w danej sprawie. Tego rodzaju spotkania są nie tylko jedną z lepszych form przepływu informacji, lecz przede wszystkim doskonałym narzędziem współpracy między urzędem a mieszkańcami i mieszkankami dzielnicy.

## Zadanie 7

### Występowanie do organów Miasta z wnioskami w zakresie swojej działalności

#### Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Transportu

Kwestią projektu II linii metra BKDS ds. Transportu zajmował się już w 2014 roku, kiedy powstała uchwała zawierająca uwagi do projektów budowlanych. Uwagi te zostały udostępnione BKDS-owi do konsultacji przez Metro Warszawskie Sp. z o.o. Efektem konsultacji było opracowanie przez BKDS uwag dotyczących m.in. infrastruktury pieszej, rowerowej czy zagospodarowania przestrzeni.

Sprawa ponownie wróciła do Komisji, gdy w 2016 roku grupa mieszkańców Bemowa znana jako „Bemowiacy” uznała, że zaprojektowana lokalizacja stacji na terenie tej dzielnicy usytuowana jest niefunkcjonalnie. By doprowadzić do zmiany projektu tak, aby przesiadki z tramwajów i autobusów do metra były krótsze, „Bemowiacy” zarówno pisali listy

do władz, jak i kontaktowali się z mediami. W sprawę zaangażował się też BKDS ds. Transportu, który zorganizował osobne posiedzenie poświęcone wyłącznie temu tematowi, by stworzyć okazję do spotkania i dyskusji nad problemem, angażując wszystkie strony związane z tematem. Poza „Bemowiakami” w spotkaniu wzięli udział przedstawiciele(ki) Metra Warszawa, Zarządu Dróg Miejskich oraz dwóch miejskich biur: Drogownictwa i Komunikacji. Ostatecznie stacja metra została na planie przesunięta w bardziej dogodną dla mieszkańców i mieszanek lokalizację. Tomasz Smyczyński z portalu „Bemowiacy”, zapytany o to, na czym polegało wsparcie BKDS-u i jak je ocenia, mówi: „Wsparcie Komisji polegało głównie na stworzeniu warunków do dyskusji pomiędzy aktywnymi mieszkańcami a urzędnikami związanymi z budową metra. Według nas owe wsparcie

miało dosyć istotne znaczenie dla sprawy, ponieważ umożliwiło bezpośredni kontakt z adresatami naszych postulatów oraz dało konkretną odpowiedź na nasze interwencje (w przeciwieństwie do listu otwartego, na który nie uzyskaliśmy odpowiedzi). Z pewnością tego rodzaju współpraca jest skuteczniejsza niż wymiana zdań z wiceprezydentem miasta za pośrednictwem mediów”.

### **Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Edukacji**

Kilka lat temu BKDS ds. Edukacji znalazł się w sytuacji bez precedensu. Z powodu trudności finansowych Miasta, Skarbnik wpisał kwotę 0 złotych w kategorię budżetową Biura Edukacji przeznaczoną dla organizacji pozarządowych. Do tej pory dofinansowanie w wysokości około 6 000 000 zł rocznie przeznaczone było na kilkaset programów edukacyjnych, realizowanych przez organizacje pozarządowe w formie zarówno całorocznej oferty, jak i działań letnich i zimowych, skierowanych do kilkudziesięciu tysięcy dzieci i młodzieży. W dużej mierze działania te były sprawdzone i realizowane od lat. Bartosz Włodkowski, członek prezydium BKDS-u ds. Edukacji wspomina: „Wsparto nas wówczas Biuro Edukacji. Działania, jakie realizowaliśmy, były ważne nie tylko dla samych organizacji, ale przede wszystkim dla naszych beneficjentów. Na okrojeniu tych działań straciłaby też warszawska

oświata. Działania ngo to nie jest jakiś dodatek do działalności szkół czy przedszkoli. Zaczęliśmy głośno artykułować nasze potrzeby. Podjęliśmy szereg spotkań od spotkania z Prezydent m.st. Warszawy, po spotkania z radnymi z Komisji ds. Edukacji i Rodziny. Nasze działania przyniosły oczekiwany rezultat: nie tylko pieniądze wróciły, lecz także – co równie ważne – zrozumieliśmy, że trzeba promować nasze działania, aby władze miasta wiedziały, co robimy i jakie to ma znaczenie. Zrozumieliśmy też, że poparcie naszej działalności wyłącznie przez dyrektorów Biura Edukacji nie jest gwarancją dalszego rozwoju współpracy Miasta i ngo w tym obszarze”.

## Zadanie 8

### Współpraca z WRDPP, BKDS-ami, DKDS-ami i FKDS-em

#### Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Transportu

#### Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Architektury i Planowania Przestrzennego

#### Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Niepełnosprawności

W lutym 2017 roku BKDS ds. Transportu na prośbę Polskich Kolei Państwowych Polskich Linii Kolejowych zorganizował wspólne posiedzenie dla trzech Komisji. PKP PLK chciało zaprezentować Komisjom koncepcję stacji kolejowej PKP Warszawa Zachodnia. W spotkaniu wzięli też udział przedstawiciele(ki) różnych jednostek m.st. Warszawy, między innymi Zarząd Transportu Miejskiego, Tramwaje Warszawskie Sp. z o.o., Pełnomocnik Prezydenta ds. Dostępności. Takie zróżnicowanie grono dyskutantów(ek) umożliwiło spojrzenie na planowaną

inwestycję z wielu perspektyw i przeanalizowanie jej pod kątem potrzeb i interesów różnych grup mieszkańców i mieszkanki Warszawy.

#### Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Poradnictwa Specjalistycznego

#### Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Równego Traktowania

Standardy poradnictwa prowadzonego przez organizacje pozarządowe zostały opracowane przez KDS ds. Poradnictwa Specjalistycznego już kilka lat temu. Dokument opisuje, w jaki sposób zapewnić realizację usług poradniczych w oparciu o takie zasady jak: poufność, bezpłatność, profesjonalizm, samodzielność klienta, dostępność usług i współpraca pomiędzy organizacjami. Dokument wypracowanych standardów powstał po to, by zapewnić mieszkańcom i mieszkankom Warszawy realizację usług poradniczych na jak najwyższym poziomie. Standardy są też systematycznie uaktualniane. W kwietniu 2014 roku, we współpracy z KDS-em ds. Równego Traktowania odbyła się kolejna weryfikacja dokumentu w efekcie, której dokonano kolejnych zmian.

Współpracę zainicjował BKDS ds. Poradnictwa Specjalistycznego prosząc BKDS ds. Równego Traktowania o wsparcie w aktualizacji dokumentu. W wyniku wspólnej pracy usunięto zapisy, które mogły dyskryminować osoby udzielające poradnictwa lub osoby z porad korzystające. Dodany został również bardzo ważny zapis, dotyczący ochrony przed mobbingiem oraz dyskryminacją pośrednią i bezpośrednią, o następującym brzmieniu: „Organizacja prowadząca poradnictwo powinna [...] w swoich wewnętrznych zasadach/regulaminach zagwarantować równe traktowanie specjalistów świadczących poradnictwo, zgodnie z przepisami prawa w zakresie równego traktowania (w szczególności w zakresie ochrony przed mobbingiem, dyskryminacją bezpośrednią i pośrednią, molestowaniem i molestowaniem seksualnym) ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek oraz orientację seksualną”<sup>11</sup>. Perspektywa

<sup>11</sup> Por. SCWO: Zjednoczeni w walce z dyskryminacją – KDS ds. Równego Traktowania, <http://warszawa.ngo.pl/wiadomosc/1966270.html> (dostęp z dnia 12.11.2017)

wniesiona przez BKDS ds. Równego Traktowania wzmocniła standardy w kontekście równego traktowania. Współpraca obu Komisji doprowadziła do poszerzenia zawartości dokumentu i zadbania o jakość porad specjalistycznych w szerszym i pełniejszym wymiarze, a dzięki kompetencjom BKDS-u ds. Równego Traktowania wzmocnione zostały standardy w tym zakresie.

## Zadanie 9

### Inne działania

#### **Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Warszawskiej Wisły**

Z okazji przypadającej 550 rocznicy pierwszego wolnego flisu na Wiśle, współpracujące ze sobą środowiska pro-wiślane z całej Polski postanowiły wystąpić z inicjatywą uchwalenia Roku Rzeki Wisły w 2017 roku i podjęcia konkretnych działań dla Wisły. W trakcie przygotowań, BKDS ds. Warszawskiej Wisły, jako forum wielu organizacji, umożliwił stosunkowo szerokie konsultacje warszawskie, wyłonił swoich przedstawicieli oraz formalnie wystąpił o oficjalne wsparcie inicjatywy przez samorząd i przedstawicieli Miasta. Zaangażowanie BKDS-u nie tylko zmobilizowało do działania również inne samorządy i miejscowości w Polsce, lecz także stworzyło podstawy nieformalnej koalicji wielu miejscowości i społeczności nadwiślanych, zaś dodatkowe poparcie stanowiła

seria konsultacji z polskimi politykami, zapoczątkowana już w 2014 roku spotkaniem z wicemarszałkiem Sejmu RP, w którym uczestniczyli przedstawiciele BKDS-u, z Przewodniczącym komisji na czele. Dzięki temu, że oddolna inicjatywa stała się poparciem całego warszawskiego środowiska wodniackiego, zwiększyła się jej wiarygodność i wzmacniało poparcie. W 2014 roku powstała Fundacja Rok Rzeki Wisły, która jest oficjalnym podmiotem prawnym, reprezentującym środowiska ogólnopolskie, otrzymując pełne poparcie BKDS-u. Krokiem miłym było zaproszenie Wisły jako gościa honorowego na Festiwal Loary w 2015 roku, największego w Europie festiwalu kultur nadrzecznych.

Gdy działania na poziomie ogólnokrajowym zakończyły się sukcesem, zaś Sejm RP podjął stosowną uchwałę, skorzystali na tym wszyscy. Dla organizacji był to dowód,



że ich działania są społecznie potrzebne i pozytywnie odbierane przez polityków i nadwiślańskie samorządy lokalne; dla samorządów z kolei synergia z sektorem ngo była argumentem dla nadwiślańskich inwestycji i działań prospołecznych na rzecz mieszkańców. Wisła zajęła też należną jej pozycję w debacie publicznej (a nie tylko analizie gospodarczej), a rok Wisły pozwolił na szerszą prezentację jej historycznej, kulturotwórczej, ponadregionalnej i prospołecznej strony.

„Wisła stale przegrywała w konkursach ofert, bo jest to trudniejszy teren niż reszta miasta” – mówi Robert Jankowski z Fundacji Rok Rzeki Wisły, uczestnik BKDS-u ds. Warszawskiej Wisły. „Rzeka to nie tylko żywioł, lecz także miejsce plenerowe obwarowane skomplikowanymi przepisami, dotyczącymi organizowania czegokolwiek, a do tego dochodzą przeplatające się kompetencje różnych urzędów wydających pozwolenia i decyzje. Do niedawna wobec takich

wyzwań organizacje były bezsilne, często oddając tę ceną przestrzeń walkowerem. Dzięki spójnej programowo, otwartej społecznie inicjatywie Roku Rzeki Wisły i współpracy w ramach BKDS-u, przekonaliśmy różne biura miasta, że obszar Wisły w Warszawie ma doskonały potencjał, ale jest też bardzo trudny i należy to brać pod uwagę przy ogłaszanych konkursach. Konsekwencją w działaniu, a przede wszystkim zawiązana współpraca sprawia, że biurom łatwiej jest podjąć decyzje, aby część otwartych konkursów ofert była dedykowana Wiśle, bo to procentuje w życiu społecznym miasta. Warto jednak pamiętać, że takie decyzje nie biorą się z sejmowej uchwały albo ustaleń, lecz konkretnych działań podjętych przez warszawskie środowisko i odpowiedzialnej analizy ich wyników. Na przykład, aby uzgodnić i przedstawić spójny program obchodów Roku Rzeki Wisły powstało Warszawskie Otwarte Forum Roku Rzeki Wisły, obejmujące przedstawicieli

ngo, pojedynczych społeczników, ale również urzędników biur stołecznych i działających w ramach SCWO facylitatorów, a efektem było zarówno zapewnienie mocnej roli stolicy w obchodach Roku Rzeki Wisły, jak też budowa modelu mobilizacji społecznej, szerszej niż sama rocznica. I to już procentuje przy tworzeniu Przystani Warszawa, kolejnego cennego miejsca na stołecznej mapie ngo. To daje również uzasadnienie tzw. twardym inwestycjom (jak np. remonty lub budowa nowych miejsc i bulwarów), ale też uzupełnia stałą ofertę warszawską (np. w zakresie edukacji pozaszkolnej, sportu i rekreacji czy ekologii) o zupełnie wyjątkowy i bezcenny walor Wisły warszawskiej”.

### **Branżowa Komisja Dialogu Społecznego ds. Poradnictwa Specjalistycznego**

W 2016 roku BKDS ds. Poradnictwa Specjalistycznego rozpoczął pracę nad tworzeniem systemu ewaluacji usług poradniczych. W czasie warsztatu poświęconego tematyce ewaluacji (działania zorganizowane w ramach wsparcia dla KDS-ów oferowanego przez SCWO) uczestnicy i uczestniczki BKDS-u wypracowali narzędzia do ewaluacji i monitoringu usług poradniczych – rozwiązania uniwersalne, które pozwolą organizacjom zajmującym się poradnictwem prowadzić ewaluację swoich działań. Kolejne spotkania i dyskusje pokazały jednak, że ze względu na zróżnicowany charakter poradnictwa trudno będzie opracować dobre narzędzie dla wszystkich organizacji. Stąd decyzja BKDS-u, by współpracując z ekspertką ds. ewaluacji, w 2017 roku zacząć od wypracowania standardów ewaluacji poradnictwa specjalistycznego. W efekcie tej pracy opracowano



dokument wyjaśniający, czym jest ewaluacja i jakie powinny być jej standardy. Co ważne, dokument ten zawiera także instruktaż planowania badania oraz tzw. narzędziownik, zawierający przykłady narzędzi wykorzystywanych w różnych typach poradnictwa, które organizacje mogą zastosować w swojej pracy. Dokument jest tak skonstruowany, by każda osoba, która chce poddać ewaluacji swoje działania mogła je zaplanować i zrealizować zgodnie z zasadami i standardami, które zapewnią wysoką jakość tego procesu.

BKDS ds. Poradnictwa Specjalistycznego dba o zapewnienie wysokiej jakości usług dla mieszkańców i mieszkanki Warszawy, a opracowanie Standardów Ewaluacji Poradnictwa<sup>12</sup> jest jednym z działań realizujących ten cel.

### **Dzielnicowa Komisja Dialogu Społecznego Ursynów**

DKDS Ursynów od kilku lat organizuje Karnawałowy Bal dla osób ze znaczną niepełnosprawnością oraz dla ich rodzin i opiekunów. Na bal zaproszeni są rokrocznie przedstawiciele(ki) organizacji pozarządowych i władz dzielnicy – zeszłoroczny bal, który odbył się już po raz szósty, otwierał polonez prowadzony przez burmistrza dzielnicy, Roberta Kempę. Zabawie towarzyszą liczne konkursy z nagrodami, karaoke, występy artystyczne. Organizacje wydarzenia to duże przedsięwzięcie, w które zaangażowane są nie tylko organizacje z DKDS-u, lecz także wolontariusze i wolontariuszki z ursynowskich szkół, harcerze i harcerki. Impreza stała się już tradycją i za każdym razem jest doskonałą okazją do integracji mieszkańców i mieszkanki dzielnicy.

<sup>12</sup> Opracowane Standardy Ewaluacji Poradnictwa będzie do pobrania na stronie: <http://ngo.um.warszawa.pl/komisje/komisja-dialogu-spolecznego-ds-poradnictwa-specjalistycznego>



# O autorkach publikacji

**Anna Czyżewska** – etnografka. Od 10 lat pracuje w trzecim sektorze. Ukończyła Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, Szkołę Trenerów Organizacji Pozarządowych STOP, roczny program rozwojowy Interkulturowi Nawigatorzy oraz Szkołę Treningu Grupowego. Związana ze Stowarzyszeniem „Pracownia Etnograficzna” oraz Pracownią Duży Pokój. W latach 2012–2015 członkini Społecznej Rady Kultury. W ramach współpracy z Federacją Mazowia jest animatorką w projekcie Stołeczne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych.

**Justyna Dubanik** – trenerka antydyskryminacyjna, edukatorka. Od 10 lat związana z sektorem pozarządowym. Absolwentka Akademii Treningu Antydyskryminacyjnego. Posiada kilkuletnie doświadczenie w animowaniu pracy grupy, facylitacji procesów grupowych oraz w prowadzeniu szkoleń i realizacji działań edukacyjnych. Współpracowała m.in. z Towarzystwem Pomocy Głuchoniewidomym, Fundacją Aktywizacja, Fundacją Instytutu Rozwoju Regionalnego. W ramach współpracy z Federacją Mazowia jest animatorką w projekcie Stołeczne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych.

# SCWO – system bezpłatnego wsparcia dla organizacji pozarządowych

Stołeczne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych to system bezpłatnego wsparcia dla fundacji i stowarzyszeń działających na rzecz Warszawy i/lub osób w niej mieszkających. Oferta jest skierowana zarówno do nowo powstałych organizacji pozarządowych, tych z dłuższym stażem, jak i osób planujących dopiero założenie organizacji.

W SCWO organizacje mogą skorzystać m.in. z:

- ↳ indywidualnych konsultacji dotyczących zakładania i prowadzenia organizacji oraz specjalistycznych porad prawno-księgowych,
- ↳ seminariów i szkoleń,
- ↳ webinarów,
- ↳ sal szkoleniowych i miejsc do pracy,
- ↳ rocznych cykli edukacyjnych,
- ↳ serwisu informacyjno-poradniczego [warszawa.ngo.pl](http://warszawa.ngo.pl).

SCWO wspiera nie tylko pojedyncze organizacje, ale także jednostki Urzędu m.st. Warszawy w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz Komisje Dialogu Społecznego.

SCWO oferuje BKDS-om i DKDS-om m.in.:

- ↳ wsparcie animatorek dostosowane do potrzeb danej komisji,
- ↳ coaching, czyli zindywidualizowane poradnictwo specjalistyczne,
- ↳ szkolenia tematyczne z wybranych obszarów działania poszczególnych komisji,
- ↳ informację o aktualnościach SCWO.

Pełna oferta i aktualności  
[warszawa.ngo.pl/scwo](http://warszawa.ngo.pl/scwo)

Bądź na bieżąco  
[fb/warszawa.ngo](https://fb/warszawa.ngo)



Stołeczne Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych to projekt partnerski pięciu organizacji: Federacji Centrum Szpitalna, Federacji Mazowia, Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Stowarzyszenia BORIS, Stowarzyszenia Klon/Jawor.